

Mejeriberetninger.

Fra Jylland.

Med Aarene 1870—71 begynder Mejerisystemet i Jylland at undergaa væsentlige Forandringer, idet Vandmejerierne i og efter disse Aar bredte sig temmelig stærkt over hele Landet. I Begyndelsen var det jo de større Mejerier, der indførte Systemet, men snart fulgte de mindre godt med, navnlig begrundet i, at deres Fordringer til nødvendig Vandmængde lettere kunde tilfredsstilles. Indretningen af disse — navnlig mindre — Vandmejerier var imidlertid ofte højst ufuldkommen; saaledes blev Vandet hyppig ledet i aabne Kender til Kælderen og ind gennem denne i flade Kender, hvori Mælken da henses ofte endog i Versade. — Beretninger fra Vandmejerierne — saavel store som smaa — lode højst forskjellig; ofte var man utilfreds med Forandringen, vel navnlig begrundet i Ukjendskab med Methoden, utilstrækkelig Vandforsyning og ufuldstændig Afkøling. — Fra de bedre Vandmejerier lød imidlertid i Reglen udelte Tilfredshed med Methoden; dog mentes Udbyttet af Mælken om Efteraaret og Vinteren ej at være saa godt som ved det holstenste System. Med 1873—74 begyndte et nyt System at finde Indgang: Kjærning af sød Fløde; det modtoges ej af Producenterne med synderlig Velvillie og Tillid til Methoden; imidlertid arbejdede det sig fremad

og vandt ofte Tilfredshed for Vintermaanedernes Bedkommende; men kun de Færreste kunde producere denne Vare i Sommermaanederne. Fordringerne til Producenterne steg imidlertid, og i Vinteren 1874—75 begyndte Konsumenterne at ønske 12 Timers Skumning, et Onske, der efterhaanden steg til bestemte Fordringer i Løbet af Aaret 1875. At denne Fordring ej kunde opfyldes med et nogenlunde gunstigt Resultat tilfølgende, var øjensynligt, selv hvor gode Vandmejerier vare tilstede; man maatte da gaa over til Ismejerier eller Vand- og Ismejerier, for at Afkølingen af Mælken kunde foregaa tilstrækkelig hurtigt. Dette System har forholdsvis faaet mange Tilhængere, naar der tages Hensyn til Bekostning og Risiko ved Metoden; og denne Methode vil upaatvivlelig have Fremtiden for sig, efterhaanden som Kjendtskab til Ishusets Opførelse og Isopbevaring bliver mere gjennemgaaende.

Fra Aarhusegnen berettes, at Vandmejerier paa 8—14 Køer ere temmelig almindelig udbredte; der produceres da i Regelen sødt Smør i diske. I Randers-, Horsens- og Vejle-Eggen ere Vandmejerierne sjældnere; dog findes de pletvis temmelig almindelig. Fra Silkeborgegnen berettes stor Tilfredshed med forsøgsvis anvendt Is, ligesom der i Regelen er Enst og Villie tilstede til at forbedre Produktionerne, men Mange paa Kapital hæmmer Udviklingen. Eggen nærmest om Viborg og navnlig Nord og Vest derfor er lidet smørproducerende; Eggen mellem Viborg og Randers staaer en Del højere, ligesom Salling er gaaet stærkt frem i de senere Aar. Nord for Varde opgives Vandmejerierne at være almindelige; derimod findes de kun enkeltvis i Eggen Lemvig—Løgstør—Fjerritslev og Bendtsyssel. Fra Samsø berettes, at Vandmejerierne vinde en Del Udbredelse, samt at der samles en Del Is, der opbevares i Tang. For denne Landsdels Bedkommende berettes, at Udsørsel af Mejeriprodukter begynder med 1865 med $\frac{2}{3}$ Td. Smør, 16 Pd. Ost og 5 Svin; i 1875 udførtes 126 Tdr. Smør, 6400 Pd. Ost og 350 Stk. Svin.

Bandmejerierne i Landets østligere Egne producere i Regelen sødt Smør; Mælken skummes da 36 Timer gl., og Produktet afhandles til «danish preserved Butter Company» i Aarhus, hvis Priser i Regelen vinde Sælgerens Tilfredshed, om der end fra flere Egne udtales Utilfredshed med den nødvendige Kritik og Klassifikation. Selv fra fjernere Egne og fra større Producenter leveres Smør til dette Selskab, saaledes fra Skive, Viborg og Vendsyssel. Produktion af sødt Smør er næsten ukendt i Egnen Bramminge, Varde, Løgstør, Lemvig og Fjerritslev.

Den stærke Bevægelse i Mejerisystemerne som i Smørproduktionen, de senere Aar have medført, har — naar enkelte Forsøg paa at producere Exportoste undtages — ej havt en lignende Bevægelse tilføje i Ostproduktionen, der endnu som Regel staaer paa samme Trin som for Aartier tilbage og vel endog hyppig er gaaet tilbage, da bedre Lokaler og større Kjenndskab til Smørproduktionen har ladet et ringere Produkt tilbage til Ostetilvirkning, ligesom Udbredelsen af Svinefedningen, til hvilken den skummede Mælk er bleven anvendt, har paavirket Ostproduktionen i tilbagegaaende Retning. Smidlertid havde enkelte Egne, saaledes Egnen Ost for Randers, endnu deres gamle Ry for at producere gode Oste, men dette er da i Regelen paa Smørproduktionens Beføstning.

Smørpriserne have i Aarets Løb som Regel været gode, om de end have differeret betydelig. Medens saaledes daarligt Bøndersmør i Vintermaanederne kostede fra 65—75 Kr. pr. 100 Pd., ja endog var vanskeligt at afhænde, gaves ofte, selv for smaa Produktioner, i samme Tid omtrent det dobbelte for søde og mildt syrnede Varer. Større Produktioner af sødt Smør opnaaede i Regelen 120—125 Kr. pr. 100 Pd.; kjøbt paa Levering enkeltvis er 130 Kr. erholdt; mindre Produktioner have opnaaet 116—120 Kr. og større Mærker Bøndersmør 100—110. Salg efter Notering og Kvalitet bliver imidlertid mere og mere almindelig, samtidig med at Handelen gaaer fra Landhandlernes Hænder over til

større Forhandlere i Kjøbstæderne. I Skive har der alt i nogle Aar arbejdet og i Viborg er der iaar blevet dannet et Selskab — Byernes forenede Handelsstand —, der opkjøbe Smør efter Kvalitet og have givet gode Priser. At saadanne Foreninger ligesom hele denne Salgsmaade ville være det vægtigste Middel til at fremme Smørproduktionen, er øjensynligt og de have ogsaa alt gjort megen Nytte. — Enkeltvis berettes fra Silkeborgegnen, at flere Bønder ved deres Kjøbmænd have forhandlet deres Smør direkte i England og fundet sig tilfredse dermed. I Efteraarsmaanederne stege Torvepriserne paa Smør i flere mindre Byer til fabelagtige Priser, da selv yderst tarvelige Varer bleve betalte med 1 Kr. 50 Ore pr. Pd., en Folge af Græsmangelen.

Ostepriserne have i Aarets Løb været ret gode; navnlig ud paa Efteraaret blev denne Artikel meget efterspurgt. Priserne herpaa forholde sig i Regelen i Modsatning til Smørpriserne omvendt som Mejeriernes Udvikling i de forskjellige Egne; idet denne Vare i Regelen kun har lokale Værdier, ej taaler store Transportomkostninger, og finder der en Overproduktion Sted, hvad let naaes, maa Prisen hurtigt falde. Fra mindre Mejerier i Silkeborg—Viborg Egnen og selv fra større Mejerier i vestlige Egne berettes, at Produktionerne folgtes friske fra Pressen for 25 Ore pr. Pd.; i Efteraarsmaanederne kostede de 25—33 Ore. I Landets østligere Egne har Prisen i Regelen ej været saa høj, og lagrede Oste, tilførte vestligere Torvepladser, have i Sommerens Løb kunnet kjøbes til 20—25 Ore pr. Pd. — Efteraarets højere Ostepriser til 30 Ore have indirekte stødet Handelen med Exportoste, der, uagtet de i Regelen vare betydelig bedre end udbudte Skummetmælks-Oste, dog ej naaede synderlig højere Priser. Vinterexportostene faldt i Regelen uheldig ud og bleve folgte som almindelige Mejerioste; Sommerosten lykkedes derimod i Regelen godt, men manglede Optjohere.

Mejeriaffaldets Benyttelse til Svinefedning og Griseopdræt spiller efterhaanden en større og større Rolle

over hele Landet og burde for de mindre Mejerier spille en forholdsvis større Rolle end ved de større, da Ostproduktionen paa hine dog som Regel vil give en tvivlsom Fordel overfor at benytte Mælken til Svinene. Imidlertid ere Svingningerne paa den Mængde, der produceres, meget betydelige, da Drivten i Regelen ej ledes planmæssig som paa større Mejerier, og rette sig dels efter Flæske- og Kornpriserne, dels efter Mælmængden, ligesom gode Priser paa Pattegrise have Svingninger tilfølgende i den Retning, Produktionen gaaer, der da atter influerer stærkt paa disses Priser, da Markedet herpaa let overfyldes, begrundet i, at de som Regel kun have lokale Bærdier.

De østligere Egne have som Regel erholdt højere Priser paa Fedesvin end de vestligere; saaledes opgives fra Horsens—Vejde Egnen 36—40 Kr. pr. 100 Pd., hvorimod de vestligere i Regelen ej have naaet mere end 36—37 Kr., og i Efteraaret dalede Priserne til 31—33 Kr., hvilket muligvis for en Del var en Følge af den længere Transport, men dog snarere en Følge af Mangel paa tilstrækkelig Konkurrence i Handelen. De bedst drevne Mejerier levere i Regelen 1 Fedesvin pr. Ko; enkeltvis berettes fra Bendslyssel, at et Mejeri paa 120 Køer har solgt Fedesvin for 16,000 Kr. med et Forbrug af Korn m. m. for 8000 Kr. Fra Egnen Lemvig—Løgstor berettes, at denne Produktion lader meget tilbage at ønske.

Om end mangfoldige Kobesætninger, store som smaa, endnu fodres yderst tarvelig, er der dog store Fremskridt i denne Retning. Hvor meget der saaledes imidlertid paa den ene Side kan være tilbage at ønske med Hensyn til en rigeligere Fodring, maa man paa den anden Side ønske, at denne Overgang maa gaa mere jævnt fremad end i Regelen er Tilfældet, da overalt i Landet den ene Yderlighed findes ved Siden af den anden, og i Regelen tages ej tilbørligt Hensyn til Dyrenes Produktionsævine, der, hvad den jydste Race, der jo er langt overvejende udbredt, angaaer, som Regel lader meget tilbage at ønske i denne Retning. Forbedringen af Besætningerne

komme i Regelen først, efterat den stærke Fodring har viist sine økonomiske Resultater, og saadan overdreven Fodring skader ved sit Exempel tidligere eller senere let Sagen mere, end en rolig Fremadskriden gavner. — Dette Forhold kan ej nok som fremhæves som uheldigt; om end Mange fremhæve den gode Gødning, som indvindes, saa produceres den i Regelen for dyrt, og det vil navnlig for de mindre Mejeriers Vedkommende, der dog altid have ondt ved at erholde Maximums Priser for deres Produkter og i Regelen maa betale Maximumspriser for deres Foderstoffer — vise sig økonomisk, da c. 20 Dre mere eller mindre pr. Pd. Smør ingen væsentlig Indflydelse vil have paa Nettoudbyttet. — Næsten fra alle Egne af Landet nævnes 10—12 Pd. Kraftfoder pr. Ko efter Rælvning som ej ualmindeligt — navnlig er saadan stærk Fodring almindelig i Vejle Egnen. Var en saadan stærk Fodring saa endda heldig sammensat og blev givet til gode Individuer; men ofte nævnes 10 Pd. Korn (Kug, Byg og Havre) og 2 Pd. Klid, hvad maa ansees for en højt uheldig Blanding. Naar undtages de østligere Egne, og selv her kun enkeltvis, benyttes kunstige Fodringsmidler ej meget af Bønderne. Selv paa større Gaarde i Landets mere affidesliggende Egne benyttes de ej i saa stort Omfang, som ønskes kunde, dels begrundet i de ofte store Transportomkostninger, dels i, at Smaakjøbstædernes Handelsstand ej forsyner sig dermed for Vinteren. Fra Samsø berettes, at Indførselen af kunstige Foderstoffer siden 1871, det første Aar, Indførsel fandt Sted, nemlig c. 87,000 Pd., er stegen til 550,000 Pd. i 1875. — Næsten alle Beretninger lyde paa, at Kraftfoderet i Regelen gives tørt, paa Haffelse, Avner, Halm eller aldeles uden Tilfætning. I de vestligere og nordlige Egne gives endnu en Del Korn i Straaet, enten helt eller skaaret i Haffelse, dog svinder denne kostbare Fodringsmaade mere og mere.

Græsningssforholdene i den forløbne Sommer have været saa omfattende meddelte i Tidsskriftet, at de ej skulle omtales videre. I de fleste Egne vare større eller mindre

Tilskud til Græsningen nødvendige; der anvendtes da dels Kraftfoder, dels Grøntfoder, ofte blev saaledes anvendt 3—400 Pd. Kraftfoder, hvad jo har fordyret Fodringen betydelig, samtidig med at Udbyttet som Regel var en Del mindre end sædvanlig.

Efteraarsgræsningen var jo noget bedre, og dette i Forbindelse med det milde Vejr begunstige de Køernes sildige Indbinding, der som Regel først fandt Sted henimod November, ja endnu i Slutningen af Maanedene kunde Kreaturer sees gaa ude i de fattigere Egne. Paa den anden Side toge ikke saa større Gaarde deres Besætninger paa Stald i de første Dage af Oktober, hvad mulig til Slutning vil vise sig mest økonomisk.

Fællesmejerier ville ej trives her i Jylland som hovedet i de øvrige Landsdele; enkeltvis findes de imidlertid, saaledes i Aarhus-Odder Egne og paa Samsø, men de ere kun smaa. Af og til anlægges saadanne trindt om, men opgives i Regelen efter nogle saa Mars Forløb, efter at have ført en hensygnende Tilværelse.

Naar undtages Vejle Amt, hvorfra Meddelelse lyder paa, at den af Landboforeningen engagerede Mejeriasistent har meget Arbejde, navnlig hos Bønderne, mælde næsten alle Beretninger overensstemmende, at Mejeriasister for saa Nar tilbage vare engagerede af næsten alle større Landboforeninger, men at de bleve næsten udelukkende benyttede af de større Gaarde — og navnlig paa Steder, hvor Udviklingen var størst, — i Regelen til stor Tilfredshed. De mindre Mejerier derimod, for hvis Skyld Assisterne nærmest vare engagerede, benyttede dem lidet eller slet ikke og som Regel til liden Tilfredshed for begge Parter. Falsk Undseelse, stor Tilfredshed med sit Eget, hvad der er saa almindeligt hos Middelmaadigheden, Frygten for Kritik og mulige Bekostninger have ført til, at denne gavnlige Institution næsten ganske er ophørt, dog ikke uden at heldige Virkninger i mange Egne endnu ere synlige af den Virksomhed, Assisterne have udvist. Enkelte Assister

privatifere imidlertid endnu og have en meget spredt Virksomhed.

Lokale Smørudstillinger afholdes nu næsten over hele Landet; navnlig holdes de i de østlige Byer aarlig og tidlig paa Vinteren. I mindre fremskredne Egne afholdes de hver anden Vinter, i andre kun om Sommeren. Disse Udstillinger gjøre upaatvilelig megen Gavn, navnlig naar de, som i de østligere Byer, ere omfangsrige og stærkt besøgte. I somme Egne af Landet er den Interesse, der vises Sagen, ofte yderst tarvelig.

Foruden velvillig tilstillede Meddelelser fra forskjellige Egne i Landet, hvortil nærværende Beretning støtter sig, formentes det at kunne have almindelig Interesse og mulig give nogle nyttige Oplysninger, at fremlægge sammenlignende Regnskaber over Fodring og Udbytte af forskjellige Besætninger under forskjellige Forhold m. m. En saadan Oversigt over de velvillig tilsendte Regnskaber findes i Slutningen af denne Beretning meddelte Tabeller I og II, ordnede systemvis for I's Bedkommende, efter Mængden af brugt Kraftfoder for II's.

Landets forskjellige Mejerisystemer sees at være repræsenterede paa Tab. I, og om en tilstrækkelig vidtgaaende Sammenligning og uomstødelige Resultater ej kunne siges at foreligge — begrundet i de mange manglende Opgivelser i det foreliggende Materiale og dettes som Helhed ringe Omfang — ere dog mange af de beregnede Resultater saa samstemmende, at de synes at give virkelige Oplysninger.

Mælkforbruget til 1 Pd. Smør sees ved de forskellige Systemer at være i Gjennemsnit:

Sødt Smør produc.	}	For Ismejerierne A, B og L : 30, ⁴⁵ Pd. Mælk (12 Timers Skumning).
		For Vand- og Ismejerierne M og P : 32, ⁹⁸ Pd. Mælk (12 Timers Skumning).
		For Vandmejerierne D og J : 31, ⁸⁸ Pd. Mælk (Efterstumning).

Surt Smør } For Vand- og Bøtte Mejerier } : 30,15 Pbd. Mælk
 produc. } R, M, G, C og K } (36 L. Skumning).

Af disse Tal sees, at Vandmejerier, selv om nogen 38 bliver anvendt til Hjælp, hvor Skumning af Mælk kun finder Sted 12 Timer efter Opfining, ej ere økonomiske med Hensyn til Mælkforbruget, begrundet i, at Mælken ej afkøles hurtigt nok. Selv hvor Efterstumning er anvendt, synes disse Mejerisystemer dog at være luxuriøse med Hensyn til Mælkforbrug, hvad jo ogsaa stemmer overens med tidligere Anskuelser. — Vigesaa sees, naar R og H sammenlignes, der begge have produceret surt Smør, begge ere Vandmejerier i Sommerhalvaaret, men H tillige om Vinteren, at denne har forbrugt 1,32 Pbd. Mælk mere til 1 Pbd. Smør, uagtet Mælkeudbyttet pr. Ko er betydelig større i R end i H. — C sees at have det mindste Mælkforbrug, men dette maa vist, foruden gode Lokaler, skyldes det lille Vinterudbytte af Mælk i Forhold til det stærke Foder (se Tab. II), der er anvendt.

Desværre mangle Opgivelserne for Smørrets Salgsvægt for N og E, der begge have anvendt foreløbig Afkøling i Sommermaanederne og opfiet Mælken i Fade og Bøtter. Rene Ismejerier sees at kunne staa deres Prøve ved denne Sammenligning, trods den 12 Timers Skumning, og sees hen til (Rubr. 24) den Sum, „Mælk anvendt til Rjærning“, er udbragt til, erholdes følgende Gjennemsnitstal:

A, B, L	Kr. 4,11	pr. 100 Pbd. Mælk,
M	- 4,14	— —
D, J	- 4,30	— —
B, G, H, C, K	- 4,05	— —

Ismejerierne med 12 Timers Skumning og Rjærning af sødt Smør have altsaa fuldt kunnet hævde deres Plads. Vigeledes sees, at den store Pris, 136 Kr., som M har opnaaet for sit Smør, ej har kunnet opveje Tabet ved det store Smørforbrug, idet selv C, der kun har opnaaet Kr. 120,42 pr. 100 Pbd. Smør —

altsaa Kr. 15,⁶⁷ mindre, — dog har bragt 10 Øre mere ud af 100 Pbd. Mælk end hin. — Det samme, men i mindre Grad, sees ved D og J sammenlignet med R og C, og dog er Smørret, udbragt af Efterstumningerne, beregnet til samme Pris som det øvrige, hvad det næppe har været værdt. — Naar ej nogen væsentligere højere Pris opnaaes for det søde Smør (B Kr. 129,⁵⁶), sees, at et ligesaa godt Udbytte af Mælk anvendt til Rjærning kan erholdes ved det holstenste System, (R og C), men dette efterlader naturligvis et ringere Produkt til Østefabrikationen.

Som Hovedresultat heraf fremgaaer da, at det ej kan betale sig at producere sødt Smør af 12 Timers Skumning, naar man ej vil indrette fuldstændige Øsmejerier, og der isøvrigt haves gode Lokaler og gode Resultater opnaaes ved det holstenste System; samt at Øsmejerierne med 12 Timers Skumning og Rjærning af sød Fløde kunne give et betydelig forøget Udbytte.

Ømkostningerne ved Metboden kunne løselig anslaaes saaledes: Beregnes et Øshus, der rummer 400,000 Pbd. Øs, hvilket er tilstrækkeligt til at afsøle et lige saa stort Kvantum Mælk, inklusivt Øvindet, at kunne bygges for 2—3000 Kr.; tillægges 1000 Kr. til Anstæffelse af Spande, Kar m. m., ville 10 pCt. Rente og Amortisation heraf være 3—400 Kr. Indsamling af 400 Læs Øs à 1 Kr. er 400 Kr. Salt altsaa 7—800 Kr., hvilke Ømkostninger kunne dækkes af den forøgede Indtægt af Mælken, c. 20 Øre pr. 100 Pbd., hvilket for 400,000 Pbd. Mælk giver 800 Kr. Først naar Maximumspriserne naaes, og kun naar disse gaa Haand i Haand med et rimeligt Mælkforbrug, vil et virkeligt Merudbytte naaes.

Øverfisgten over Østefabrikationen har desværre for mange udfyldte Rubrikker, til at den ønskelige Sammenligning kan finde Sted. Imidlertid sees Produktionsforbruget af Mælk til 1 Pbd. Øst gennemgaaende at være mindre, hvor Mælk, 12 Timer gammel, anvendes til Østning, men paa den

anden Side, at Svindet gennemgaaende er større, dog ikke større, end at Mælkforbruget til anvendt Ost (Salgsvægten) omtrent er det samme ved alle Mærker, ligegyldig hvad Sort Ost der er produceret.

3 Gjennemsnit ved A, B, L 15,⁵¹ Pbd. Mælk til 1 Pbd. Exportost,
 — D, R, C 15,⁵⁰ — — Mejeriost.

Endvidere sees, at den Sum, „Mælk anvendt til Ostning“ er udbragt til, er en Del større, hvor Exportoste ere producerede, nemlig:

i Gjennemsnit for A, B, L Kr. 2,⁰⁰ pr. 100 Pbd. Mælk,
 — „ D, R, C - 1,⁴² — —

Dog skal hertil bemærkes, at „L.“, saa vidt vides, havde folgt sin Produktion paa Forhaand, hvorfor den store Pris er naaet (35 Kr. pr. 100 Pbd.), hvad næppe ellers Ostene kunde være udbragte til. Men paa den anden Side have Chancerne for almindelig Mejeriost iaar været gode, medens Karet, der maa betragtes som et Forsøgsaar for Exportostefabrikationen, ei kan siges at have været godt for denne. At det Materiale, der ved den 12 Timers Skumning overlades Ostproduktionen, er tilstrækkelig godt til at producere en god Vare, høves der iaar mange Exempler paa, men paa den anden Side er endnu meget uopklaret, og navnlig vil Vagringen være vanskelig og bekostelig at komme over, ligesom Afhændelsen endnu er vanskelig, saa meget mere som Ostene — for Sommerostens Vedkommende — synes at have naaet deres Højdepunkt i Kvalitet 3—4 Maaneder gamle og da helst skulde afhændes. Smidlertid synes der, trods den mindre heldige Begyndelse, at foreligge Beviser paa, at Metoden kan give et forøget Udbytte af Mælken, naar alle dens Konsekventer gennemføres. Tages da Ostproduktionen med i Betragtning, bliver der næppe nogen Tvivl om, at Ismejerier med 12 Timers Skumning, med Produktion af sødt Smør og en værdifuldere Ost, have alle Chancerne for sig til at give det højeste Udbytte af Mælken og tidligere eller

senere maa fortrænge andre Methoder, saa meget mere som den Sikkerhed og Ro i Drivten, Methodens medfører, er saa yderst tiltalende.

De erholdte Gjennemsnitspriser for sødt Smør sees at variere fra Kr. 129,⁵⁶ til Kr. 136,⁰⁹ pr. 100 Pd.; for surt Smør fra Kr. 120—125 pr. 100 Pd.

Ifølge Noteringerne i „Ugestr. for Landm.“ har Gjennemsnit af højeste Gjennemsnitspriser for surt Smør i det forløbne Aar været Kr. 125,²⁵, Topnoteringen ej 2 Kr. højere. Smidlertid er Maanedernes Gjennemsnits-Notering ej den rette Notering, da Produktionerne ere ulige fordelte Aaret rundt.

Tænkes saaledes efterstaaende Gaarde at have folgt Maanedernes Produktioner til Gjennemsnit af Maanedernes Noteringer, ville de have opnaaet nedenstaaende Priser:

A .	Kr. 123, ⁵⁸	pr. 100 Pd. Smør,	} 3 Gjennemsnit Kr. 123.
B .	- 123, ⁴⁸	- - -	
E .	- 123, ¹⁰	- - -	
C .	- 122, ⁸⁸	- - -	
F .	- 122, ⁸⁷	- - -	
K .	- 121, ⁹⁸	- - -	

Disse Produktioner have procentvis været, som omstaaende Tabel viser.

(Det bemærkes, at der af det foreliggende Materiale er udtaget de Produktioner, der frembøde de største Uligheder). Følgelig vil en Produktion, der opnaaer Aarets Gjennemsnitspriser, i Virkeligheden erholde 2—3 Kroner mere end højeste Notering eller den fulde Topnotering; et Forhold der — da mangfoldige Produktioner surt Smør have erholdt 125 Kr. Netto som fast Pris — beviser, at Noteringerne vedblivende ere for lave, da Forhandlerne umulig Aar efter andet kunne give Priser for Smørret, der ej kunne naaes eller netop kunne naaes, da de foruden en Fortjeneste skulle have Fragtomkostninger m. m. dække.

	Nedenstaaende Gaarde producerede i de forskjellige Maaneber % af hele Produktionen.							Maanedernes Gjennemsnits- Noteringer. <i>N</i>
	A %	B %	E %	C %	F %	K %		
November . .	4,6	3,4	6,0	5,2	5,3	4,0		122
December . .	7,1	8,1	7,1	6,1	5,3	3,5		127
Januar . . .	9,0	9,9	8,4	6,4	4,2	4,3		131
Februar . . .	9,4	9,5	9,3	6,2	3,7	4,6		135
Marts	10,4	10,3	9,7	7,3	6,3	6,1		134
April	10,3	10,2	9,4	9,5	9,2	9,2		120
Maj	11,1	11,7	12,6	12,1	11,0	11,9		107
Juni	11,3	11,8	11,9	12,4	18,0	16,8		110
Juli	11,0	10,6	12,2	13,0	13,9	15,1		122
August	8,7	7,1	6,1	10,3	10,7	11,2		124
September . .	4,7	4,0	4,2	7,3	8,1	8,4		137
Oktober . . .	2,4	3,4	3,1	4,2	4,3	4,9		134
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	3 Gj. Kr.	125,25

Ifølge Offentliggjørelse fra »Scandinavian preserved butter Company» have Gjennemsnitspriserne, Selskabet har givet i Aarets Løb, været for de 60 bedste Produktioner Kr. 136,05, for Resten — — 129,47.

Hertil maa imidlertid bemærkes, at de anførte Priser nok ere givne af Selskabet, men ej erholdte af Producenterne. Der fragaaer nemlig 5 Kr. pr. 100 Pd. til Fragtomkostninger og Kommissions Salær; følgelig blive Priserne i Virkeligheden Kr. 131,05 og 124,47 Netto, eller Kr. 8,05 og 1,47 over Gjennemsnitsnoteringen, som er 123 Kr. Sidstnævnte erholde da i Virkeligheden ej saa stor en Pris, som mange af de Producenter af sødt Smør, der have folgt deres Produktioner til fast Pris; et Forhold, der fremkommer dels ved de for lave Noteringer, dels ved de forholdsvis høje Priser, Forhandlerne byde paa Aarsproduktioner.

Næst efter at bringe det størst mulige Udbytte ud af Mælken, er det et ligesaa vigtigt Spørgsmaal, at producere den saa billig som muligt.

Paa Tab. II gives en Oversigt over de forskjellige Besætningers Foder. Hertil maa bemærkes, at det som Helhed er et langt vanskeligere Arbejde at beregne Værdien af Foderet end det erholdte Udbytte af Mælken, dels da Opgivelserne hyppig have været noget mangelfulde, dels da det har været nødvendigt at sætte Gjennemsnitspriser paa alle Foderstoffer, som iøvrigt af samme Art kunne have betydelig forskjellig Værdi, og dette gjælder navnlig for Høets Bedkommende og Græsningen. Mange ville vel finde Høets Værdi ansat for lavt, og dette er mulig Tilfældet, hvor fortrinlige Enge haves, og Høet er hjerget fortrinlig og udelukkende bestaaende af gode Græsarter; men paa den anden Side formenes den at være rigelig høj for Enghe, høstet paa kolde eller moseagtige Enge, hvor en stor Del af Bevøringen er Halvgræsser.

Med Hensyn til Beregningen af Græsningsværdien pr. Ko har den almindelige Beregningsmaade ej kunnet gennemføres; nemlig at beregne samtlige Produkters Værdier, inklus. Husholdningsforbruget, Mælk anvendt til Kalveopdræt og Svinefødning, og herfra at drage samtlige Drivtsomkostninger og Vinterfoderets Værdi, og da at overføre Restsummen som den Pris, Køerne have betalt Græsningen med; thi selv om Gjennemsnitspris anførtes for skummet og kjærnet Mælk, der ej er anvendt til Ostning, samt Valle, hvilke Tal let kunde være udregnede, vilde denne Beregningsmaade dog være altfor vilkaarlig, da den Mælk, der er anvendt til Ostning (se St. I), varierer fra 25—66 pCt., ligesom det Udbytte, der erholdes af Mælken, anvendt til Svinefoder, upaatvivlelig er betydelige Svingninger underkastet fra Sted til andet. — At beregne Græsningsværdien efter Arealet fandtes ligeledes uheldigt og ugjærligt, da der sjældent var opgivet, om Græsningen var 1ste, 2den, 3die eller 4de Aars. Den ansatte Pris, 70 Kr. pr. Ko i Græsleje, er mulig for dette Aars Bedkommende ansat rigelig højt for alle de Egne, der have lidt mest af Sommertørken, men under almindelige Forhold vilde den snarere være for

lav, da det jo ej er ualmindeligt at udbringe Græsningen pr. Ko til 80 Kr.

Af Kraftfoder ere

Vinkager	beregne	til	Kr. 10	pr.	100 Pbd.,
Rapskager	—	"	—	9	—
Balmekager	—	"	—	8	—
Rokuskager	—	"	—	8,50	—
Klid	—	"	—	6,50	—
Korn	—	"	—	7	—
Maltspirer	—	"	—	6,50	—

For Sommerfodringen ere Klid beregnede til Kr. 5,50 pr. 100 Pbd. Hvor Bægten af opfodret Hø ej er opgivet, er det beregnet til 1000 Pbd. pr. Væs; Rodfrugter til 160 Pbd. pr. Ld.

Af Foranførte fremgaaer da, at de udregnede Summer kunne være mindre korrekte; imidlertid formenes den givne Overfigt — naar den betragtes med tilstrækkelig Kritik og nødvendig Varsomhed — dog at frembyde en Del af Interesse.

Den Sum, Vinterfoderet har kostet, sees at differere fra Kr. 48 til 192, samtidig med at Mælkeudbyttet varierer — naar F, hvis Kobhold synes at være urigtig opgivet, fradrages — fra 1500—3000 Pbd. pr. Ko. Vinterfodringen af Besætningen O har upaatvivlelig — trods det gode Mælkeudbytte — været større, end den strengt taget har kunnet betale; ligeledes har C's Vinterfodring været uforholdsmæssig dyr, idet Mælken har kostet Kr. 6,70 pr. 100 Pbd. at producere, vel hovedsagelig begrundet i den sildige Kælving (til 1ste Januar 33 pEt. Kælvere). P, E og F have ligeledes produceret Mælken dyrt for Vinteren (Kr. 6,11—6,24 pr. 100 Pbd. Mælk) vel hovedsagelig begrundet i Besætningernes tarvelige Ydelses-evne, for P's Bedkommende dog mest i Forhold til anv. Foder, og for E's Bedkommende mulig tillige i den tidlige Kælving (71 pEt. til 1ste Januar), da Fodringen i Forhold til denne mulig har været lovlig knap. — A's Fodring synes, trods

det gode Mælkeudbytte, at have været lovlig rigelig. J's Mælkeproduktion for Vinteren har kostet Kr. 5,68 pr. 100 Pbd., mulig er her Høets Værdi for højt ansat, ligesom Koen mulig ej betaler et saa stort Høfoder, naar dette overstrider en vis Størrelse, navnlig i Forhold til anvendt Kraftfoder. Trods det kostbare Vinterfoder sees N at have produceret Mælken billig, men her synes ogsaa det rette Forhold mellem Ydelsesevne og Foder at være tilstede, uagtet Kælvetiden ej har været meget fremskreden, nemlig 44 pCt. til 1ste Januar. M og K sees at have produceret Mælken meget billig; et lille Udbytte er naaet, men Foderet har ogsaa kun været lille, overensstemmende med den sildige Kælving, 21 og 28 pCt. til 1ste Januar. Den sildige Kælvetid sees at komme Sommerudbyttet tilgode ved C, R og K, der respektive havde 33 pCt., 29 pCt. og 21 pCt. Kælvere til 1ste Januar. P's gode Sommerudbytte skyldes sandsynligvis ogsaa noget den sildige Kælving (nemlig 42 pCt. Kælvere), men det formenes tillige at være forarsaget ved en bedre Græsning end ellers almindeligt iaar.

Græsmangelen har sjensynlig, navnlig ved A og N, saavel formindsket som fordyret Produktionen, da Ydelsesevnen — navnlig ved N — ej synes at lade noget tilbage at ønske. E og F have produceret den dyreste Sommermælk, vel hovedsagelig begrundet i tarvelig Ydelsesevne, ved E tillige i den tidlige Kælvetid.

Tallene (Kubr. 24) vise, at Besætningerne H og K have produceret den billigste Mælk for hele Aarets Vedkommende, trods det temmelig lille Mælkeudbytte pr. Ko (3500 og 3680 Pbd.), men Fodringen har jo ogsaa været billig i Overensstemmelse med den sildige Kælvetid, som anført, og Besætningens Ydelsesevne synes i Forhold til anvendt Foder at være god. — E og F, og da navnlig fidsnavnte, have produceret den dyreste Mælk, hvilket sandsynligvis skyldes den ringe Mængde anvendt Foder ved F samt Besætningernes tarvelige Ydelsesevne.

Det Resultat, der fremkommer, synes da at være, at den stærke Stræben efter at naa Maximumproduktioner ofte gaaer videre, end det kan betale sig, selv hvor gode Besætninger have. Thi selv om betydelige Værdier af Foderet kunne overføres paa Gjødningen, hvis Mæsse og Værdi ville stige med Foderets Forøgelse, ere Virkningerne af den dog for langsomme og underkastede en Mængde lokale og tilfældige Forhold, til at den formenes at burde indføres som bestemte Pengeværdier til Indtægt for Besætningerne; ligesom det vel ingen ubillig Fordring er at stille til Besætninger, at disse direkte ved Produktionen af Mælk (og Kjød) skulle betale det anvendte Foder.

Smidlertid maa det jo ej oversees, at Omkostningerne ved selve Mejeridriften omtrent ville være de samme pr. Ko, enten et større eller mindre Mælkeudbytte indvindes; hvorimod de ville formindskes pr. 100 Pbd. Mælk, i samme Forhold som Mælkeudbyttet stiger. Ligeledes er at bemærke, at Mælkenes Værdi (ved at Smørrets Kvalitet forbedres) stiger ved den kraftige Fodring, og dette er navnlig Tilfældet ved Produktion af sødt Smør, som ej formenes at kunne produceres i fineste Varer (opnaa højeste Priser) uden ved meget kraftig Fodring.

At Mælken ved et tarveligere Foder har mindre Værdi end ved et rigeligere, synes direkte at fremgaa ved at sammenholde Opgivelserne for Besætningerne. H's og K's Produktionsværdi af Mælken med Udbyttet deraf, idet de have udbragt Mælken, anvendt til Rjærning, til den laveste Pris, nemlig Kr. 3,98 og 3,78 pr. 100 Pbd., hovedsagelig begrundet i det store Mælkeforbrug til 1 Pbd. Smør, der navnlig synes stort i Forhold til Mælkeudbyttet pr. Ko, der jo ellers under iøvrigt lige Forhold staa i samme Forhold til hinanden.

Endelig fremhæves, at de Mejerier, som stræbe efter at naa et Maximumudbytte af deres Besætninger ved en kraftig Vinterfodring, i et Aar som dette lide betydelig mere under en græssfattig Sommer end de, der ved et billigere Foder kunne stille mindre Fordringer til Udbyttet.

Som det altsaa fremgaaer af Ovenstaaende, have de iaar modtagne Beretninger i flere vigtige Punkter ydet interessante Anthydninger og Oplysninger, og naar det, som vi haabe, ad Aare maa lykkes at erholde endnu flere og fuldstændigere Beretninger, ville forhaabentlig en Del af de tilbageværende Tvivlspørgsmaal efterhaanden kunne klares.

Aunshjerg, i December 1876.

J. Winkel.

I. Overbigt over Udbyttet af 16 Mejerier

fra 1ste November 1875—

	Køholdet.				Mælkens.			Smørudbytte.						Dft.			
	Stierne- Antal.	Køiere og Overførere.	Fæder under 4 Åar og nyindførte Fæder.	Fæder inden 1ste Januar.	Salt pr. So.	Mælk fra 1. Oktbr. til 15. Maj.	Mælk anvendt til Smørproduktion.	Produktionsvægt.			Salgsvægt (incl. Forbr.)			Mælk anvendt til Dfting.	Produktionsvægt.		
								Salt Smør pr. So.	Mælk anvendt til 1 Pfd. Smør.	Svind.	Salt Smør pr. So.	Mælk anv. til 1 Pfd. Smør.	Salt Pfd. Smør pr. So om al Mælken er anv. til Sjæren.		Salt Dft pr. So.	Mælk anvendt til 1 Pfd. Dft.	Svind.
A.	86			50	4390	60,4	97,1	146,1	29,19	3,09	141,6	30,12	145,8	63,7	240,3	11,65	25,6
B.	105	4,0	50	77	4330	60,7	95,6	188,4	29,88	1,59	136,2	30,38	142,5	58,8	208,6	12,50	24,0
L.	48	20,9	9	40	4350	63,7	95,1				138,1	29,95	145,2	52,9	202,2	11,40	26,0
M ²⁾	97	10,6		46	5070	57,3	96,3				148,6	32,86	154,3	54,0	226,9	12,09	30,28
O.	80	11,3	31,3		4535		93,9	144,6	29,44					56,8	182,9	14,09	
P.	124	8,1	16,0	42	3910	48,5	99,2				117,2	33,09	118,2				
D. ¹⁾	118				4710		99,0				149,9	31,06	151,6	52,2	192,3	12,78	18,5
I.	65	3,1	24,6	71	3910	58,6	95,6				118,6	31,60	123,7	66,3	213,0	12,17	
N.	45	11,1	13,3	44	4780	63,9	99,1	172,4	27,49					27,0	129,2	11,92	
R.	100	15,0	18,0	29	4320	54,6	97,9	154,2	27,32	5,19	146,5	28,84	149,8	55,4	174,3	13,72	13,9
H.	74	20,3	27,0	28	3500	55,2	99,4	129,9	26,75	11,28	115,2	30,16	116,0	25,8	64,5	13,97	
G. ²⁾	80	16,3	23,8	34	4370	61,2	98,4				139,2	30,86	141,6	56,8	189,9	13,06	
C.	70	18,5	31,4	33	4120	49,6	98,1	150,8	26,82	5,56	142,4	28,40	145,1	38,8	115,6	13,85	12,3
K.	77	11,7	6,5	21	3680	42,7	97,6	119,3	30,13	7,33	110,6	32,51	113,2				
E.	118	12,5	34,2	71	2740	58,0	92,7	97,3	26,10					34,5	71,4	13,22	
F.	50				1840						64,0	28,75					

¹⁾ Regnskabet gaar fra 1ste Juni 1875—31te Maj 1876.

²⁾ — — 1ste Novbr.—31te Oktbr. 1875.

³⁾ Staldfodring er anvendt i Størsteparten af Aaret.

forstjellige Egne af Jylland

31te Oktober 1876.

Udbytte.		Salgspris for 100 \mathcal{K}		Udbytte pr. Ko		100 \mathcal{K} Mælk anvendt til		
Salgsvægt (incl. Forbr.)		Smør. Kr.	Ost. Kr.	af Smør. Kr.	af Ost. Kr.	Smørproduktion, udbragtes til Kr.	Ostproduktion, udbragtes til Kr.	
Alt pr. Ko. Kr.	Mælk anvendt til 1 \mathcal{K} . Ost. Kr.							
1	2	3	4	5	6	7	8	
78,7	15,65	184,05	30,00	189,86	53,62	4,45	1,92	} Ismejerier. 12 Timers Stumning. Sødt Smør og Exportoste produceret.
54,7	15,50	129,56	28,10	176,35	43,67	4,26	1,81	
49,5	15,39	135,49	35,00	187,21	52,33	4,52	2,27	
58,2	[17,30]	186,09	33,71	202,27	[53,43]	4,14	[1,95]	} Band- og Ismejerier. 12 Timers Stumning. Sødt Smør og Exportoste for M's Bedkommende. De i [] staaende Tal ere mulig ukorrekte.
		133,10	23,27					
66,3	14,78	131,42	20,25	197,06	33,67	4,23	1,37	} Band- & Ostmejeri. } Sødt Smør. Efterstumning 1 à 2 Gange foretages. } Band- & Ismejeri. } Stummetmælks-Ost. } Foreløbig Afstøling om Sommer. Destinationsløse Øster.
		131,41	27,20	156,85		4,16		
50,1	15,93	123,00	25,61	180,15	53,44	4,27	1,61	} Bandmejeri fra 1. Apr.—1. Novbr. } Ostmejeri fra 1. Novbr.—1. Apr. } Bandmejeri. } Surt Smør. } Stumning af } Mælken 36 } Timer gl. } Stummetmælksost.
		120,00	26,61	138,28		3,98		
		125,00	19,00	174,00		4,05		
01,3	15,80	120,42	20,00	171,48	20,29	4,24	1,27	
		120,79		133,57		3,71		} Ostmejerier. } Foreløbig Afstøling i Sommermaaneder
		125,00	16,33					
		120,00		80,42		4,17		

II. Oversigt over Besætningerne

Marke.	Vinterfoderet pr. Ko.						Vinterfoderets Værdi (pr. Ko.).						Sommerfoderet pr. Ko.	
	Kraftfoder.			Kløverhø. (Grønt højet Korn).	Enghø.	Høfrugter.	Kraftfoderets Gjen- nemsnits-Værdi pr. 100 Pfd.	Salt Kraftfoderets Værdi.	Kløverhø (à Kr. 3,50 pr. 100 Pfd.)	Enghø (à Kr. 2,25 pr. 100 Pfd.)	Høfrugter (Kr. 0,68 pr. 100 Pfd.)	Salt pr. Ko.	Kraftfoder.	Græsareal. (Tb. Land pr. Ko.)
	1	2	3											
O.	1880	48	52		750	7100	7,34	137,99		16,80	37,68	192,42	90	0,88
A.	1780	54	46		1070		7,35	127,14		24,08		151,22	310	0,93 (1. & 2. Mars)
C.	1500	71,5	28,5	870			7,13	106,93	30,45			137,38	210	1,04
G.	1480	75	25		1500		7,24	116,07		33,75		149,82		1,15
N.	1480	44	56		?	7150	7,28	104,10		? 1)	37,80	141,90 1)	380	1,00
R.	1370	66	34		840	160	7,21	98,78		18,30	0,85	117,93		1,18 1. 2. & 3. Mars
D.	1160			620	630	5460	7,17	83,13	21,70	14,18	29,17	148,18		0,76
B.	1000	26	74	280	1240		8,00	80,00	9,80	27,90		126,70	100	1,00 1. & 2. Mars
I.	940	69	31		2770		7,20	67,68		62,33		130,01		1,32
P.	980	5	95	500	1500		7,24	67,33	17,50	33,75		118,58		1,40
E.	880	8	92	280	1000		7,50	66,00	9,80	22,50		98,30		1,80 1. 2. 3. & 4. Mars
H.	610	27	73		950		7,41	45,04		28,50		73,54		0,97
K.	550	79	21		1240		7,19	39,54		27,92		67,46		1,30
F.	440		100	500			7,00	30,80	17,50			48,30		

M & L i Fodring kan ej opgives.

¹⁾ Engareal er opgivet men ej anvendt Hø.

Fodring paa foranstaaende Mejerier.

Sommerfoderets Værdi (pr. No.)				Salt Foderets Værdi Sommer og Vinter.	Mælkeudb.		100 Qd. Mælk kostede at producere.			
Glennetmælk pr. 100 Qd.	Salt Kraaffoderet.	Salt Ørgræsning.	Salt pr. No.		Vinter (1. Okt. til 15. Maj).	Sommer (16. Maj t. 1. Okt.)	For Vinteren.	For Sommeren.	For hele Aaret.	
Pr. 16	Pr. 17	Pr. 18	Pr. 19	Pr. 20	Pr. 21	Pr. 22	Pr. 23	Pr. 24		
39	5,75	70,00	75,75	268,17					5,91	Nordfleskvigt Race.
50	20,15	do.	90,15	241,37	2650	1740	5,71	5,12	5,50	Jybsk.
42	13,48	do.	83,48	220,82	2050	2070	6,70	4,03	5,36	Nordfleskvigt.
		do.	70,00	219,82	2700	1670	5,55	4,19	5,03	Ej opgivet.
50	20,90	do.	90,90	232,80	3060	1720	4,64 1)	5,28	4,87	Engler, eget Tillæg.
		do.	70,00	187,93	2360	1960	5,00	3,57	4,35	Halvdelen jydsk, Resten nordfleskvigt.
		do.	70,00	218,18					4,63	
50	5,50	do.	75,50	202,20	2630	1700	4,82	4,44	4,67	Jybsk.
		do.	70,00	200,01	2290	1620	5,68	4,32	5,12	do.
		do.	70,00	188,58	1900	2010	6,24	3,49	4,82	do.
		do.	70,00	168,30	1590	1150	6,18	6,09	6,14	do.
		do.	70,00	143,54	1930	1570	3,81	4,46	4,10	
		do.	70,00	137,46	1570	2110	4,80	3,32	3,74	Blandet fieskvigt & vestjydsk.
		do.	70,00	118,30	790	1050	6,11	6,67	6,43	Jybsk.

Mejeriberetning fra Volland-Falster.

Det er i de senere Aar blevet en almindelig Skik, at man fører sine Mejeriregnskaber fra Novbr.—Novbr., og der bliver gjerne herovre ved et af vore første Landboforeningsmøder forhandlet om sidste Aars Resultater af Mejerierne; for imidlertid at kunne samle paalidelige Tal til en Beretning til Tidsskriftet, er der udsendt Skemaer til forskjellige Gaarde, baade store og smaa, hvori man har udbedet sig Oplysninger om de forskjellige Forhold, som have Indflydelse paa Mejeridriften, og der er i det efterfølgende Skema givet et Uddrag af de forskjellige Gaardes Resultater.

Opgjørelsen af Mejeriregnskabet er et meget nøjsommeligt Arbejde, naar det skal udføres korrekt, men af de modtagne Skemaer har man seet, hvor stor en Fremgang der paa dette Omraade er gjort; det ligger jo ikke langt tilbage i Tiden, at man i Mejerierne aldeles ikke førte nogen som helst Optegnelser; selv hvor der fandtes en Tavle i Mejeriet, blev det daglige Udbytte gjerne opført med saa og saa mange Bøtter eller Kander, og det er først ved Vægtens Indførelse, at man fik en paalidelig Støtte for hele Driften. Imidlertid er der jo endnu meget tilbage at gøre, og for at kunne opgive korrekte Tal, er det nødvendigt, at der føres Beholdninger af Smør og Ost, for Maanedsregnskaber tillige af Mælk; dette gjælder ikke alene for Gjennemsnitsforbruget til Smør og Ost for hele Aaret, men ogsaa naar man opgjør Forbruget for hver enkelt Maaned eller Uge, da der ellers paa Tider, hvor Mælkeudbyttet enten er i stærkt Tiltagende eller Aftagende, let fremkommer temmelig store Fejl. Opgjørelsen af Forbruget

af Mælk til 1 Pbd. Smør er jo beregnet efter, at Smørret er vejset enten ved første eller anden Slaaning, og der kan herved, ligesom ved de forskjellige Fremgangsmaader ved Veltningen, blive en ikke ringe Forskiel paa Smørsvindet, og det vil derfor være rigtigt, at man tillige opgjør Forbruget af Pbd. Mælk til 1 Pbd. solgt og forbrugt Smør, hvilket jo bestemt viser, hvormeget Smør der er udbundet af Mælken. — En Fejl, der meget almindelig begaaes, er den, at man udregner Gjennemsnitsforbruget til 1 Pbd. Smør for hele Aaret ved at tage Gjennemsnitstallet af alle Maanedernes Gjennemsnitstal, og disse ere da igjen ofte fremkomne ved at tage Gjennemsnittet af det daglige Forbrug. Det vilde have været høist interessant, om man i denne Beretning kunde have fremlagt fuldstændige Regnskaber for hele Mejeriuddbyttet, men da dette er det første Forsøg paa at samle Beretninger, har man ikke turdet stille saa store Forbringere; man maa være Meddelelserne meget taknemlig for, hvad de have ydet, og haabe paa deres Bistand til fuldstændige Regnskaber en anden Gang. — For at saadanne Regnskaber skulle kunne blive nogenlunde ensartede, fremsættes i det Efterfølgende en Ekstrakt af en enkelt Gaards Regnskab, hvori tillige er vist Maaden at udregne Bærdierne af den forbrugte Mælk og Fløde.

Som i forrige Beretning meddelte, har Vinteruddbyttet været jævnt godt, Kreaturerne Sundhedstilstand god, og af Overløbere og Rastere havde man de fleste Steder ikke saa mange, som man plejer.

Det er almindeligt herovre, at Køerne tøjres, men da det gjælder om at kunne saa dem tidlig ud, bruger man, dels paa Grund af det kolde og ustadige Vejr om Foraaret, dels for at kunne afgræsse det engelske og italienske Raigræs hurtigt, og dels fordi der i Birkeligheden ikke er noget at tøjre paa, at lade dem gaa løse 8 à 14 Dage, samtidig med at man tager dem ind om Natten. — Græsmarkerne vare kun lidt fremmellige paa Grund af Kulden i Marts og April, og man lod derfor flere Steder Køerne gaa længere løse, end man

plejer; ved det gunstige Vejr, som derefter indtraf, kom der meget stærk Væxt i Græsset og Kløveren, hvilken sidste jo forøvrigt havde staaet sig godt gjennem Vinteren, og det gjaldt nu om at overgræsse Marken saa hurtig som muligt. Man vedblev derfor med Løsgaaen, og det viste sig, at der er meget, der taler for denne Drift, naar den bliver udført paa en regelmæssig Maade, thi medens man herved naaede at holde ungt, friskt Græs til Kreaturerne hele Tiden, stode de tøjrede Køer ofte i meget langt, halvvisent Græs. Paa en Gaard, hvor man altid før har havt Tøjring, og hvor Køerne havde kælvet meget tidlig og paa samme Tid som de foregaaende Aar, var Udbyttet 24 Pd. Mælk pr. Ko de sidste Dage i Juni Maaned; Besætningen, 107 Køer, gaves 12 Tdr. Ld. for ad Gangen, og man lod dem aldrig afbide Græsset i Bunden. Det synes ogsaa at kunne faa Betydning for stadig at holde friskt Græs at besaa et Stykke med sildig Kløver; denne kommer senere i Væxt end den tidlige og holder sig friskt længere henimod Høst. Græsningen har overhovedet her paa Sølland og Falsster været yderst forskjellig, og medens Nogle ikke i mange Aar have havt saa god Græsning og avlet saa meget Kløverhø, have Andre kun avlet meget lidt og have maattet give Kreaturerne et Tilskud af Kraftfoder paa Græsset.

3 omstaaende Skema findes Uddrag af 16 Gaardes Udbytte. 5 Gaarde med over 100 Køer; 3 do. med over 50 Køer og 8 do. med under 50. 6 Gaarde have Bøttemejeri (heri indbefattet destillonste Bøtter), 3 have Vandmejeri, 1 Mejeri har brugt Vand om Sommeren og Bøtter om Vinteren, og 6 bruge Vand- og Ismejeri; af de sidste er der et, der har produceret sødt Smør hele Aaret rundt, og et kun det halve Aar, medens alle de øvrige have kjærnet af sur Fløde.

Besætningerne paa de ovenstaaende Gaarde ere jo i Regelen Englere og rekruteret for det meste ved eget Tillæg, medens en Del jævnt gode Køer og Kvier kjøbes omkring hos Gaardmændene; enkeltvis findes en Besætning, som paa Gaarden J, af fhyenste Køer. Blandt de Stammer, hvorpaa der lægges megen Vægt, og fra hvilke man søger at staffe sig Tillægskalve, ere Durupgaards og Rosenlunds gamle Stammer de mest søgte; den sidste er spredt over en stor Del af Stiftet, og der er dannet meget smukke Besætninger deraf; den udmærker sig særlig ved sin Konstanthed, navnlig for Thyenes Vedkommende. — Det aarlige Indskud i Besætningen er jo forskjelligt i de forskjellige Aar, men i det Hele taget er det større nu end for nogle Aar tilbage, da man ikke er saa bange for at udskyde daarlige Kastere, mislykkede Kvier o. L., som ved det bedre Opdræt nutildags have faaet en langt større Værdi end tidligere.

Kælvingstiden er, som i forrige Beretning meddeelt, i de senere Aar rykket stærkt fremad, og efter de fleste Opgivelser har $\frac{1}{2}$ til Halvdelen af Besætningen kælvet til Slutningen af Januar.

Som Maximum af Kraftfoder, der er anvendt, staaer 11 Pbd. og 1 Skp. Køer, og i Almindelighed er det Halve af Kraftfoderet kunstige Fodermidler. Paa Fodertabellen er opgivet det samlede Kraftfoder, der er opfodret paa de mindre Gaarde til hele Besætningen, som i Almindelighed, foruden det opgivne Antal Køer, bestaaer af 2—3 Stykker Ungkvæg.

Opgivelserne af Mælkudbytte pr. Ko ere fra 3500—6200 Pbd., medens Gjennemsnittet af alle Gaardene tilsammen er 4621,25 Pbd. De 2 Bøndergaarde N. og O. have det største Udbytte, nemlig 6200 og 5460 Pbd. Mælk pr. Ko. Grunden til dette store Udbytte skyldes hovedsagelig de enkelte Køers Fortrinlighed, thi hvorvel der, som det vil sees af Fodertabellen, er givet et stort Kraftfoder, er dette dog ikke over, hvad der fodres andetsteds, og man vil vistnok snart være paa det Rene med, at Hovedopgaven for Mejerigaardene

er den, at staffe de fortrinligste Mælkere tilveje, og at Fodringen, naturligvis indenfor visse Grænser, ikke spiller en nær saa stor Rolle, som man hidtil har antaget, hvorpaa vi jo forøvrigt ogsaa have slaaende Beviser ved vore ugentlige Prøvemalkninger.

Forbruget af Mælk til 1 P^d. produceret Smør er temmelig forskjelligt, men se vi hen til Forbruget, naar Smørsvindet er fradraget, da er Forskjellen ikke saa stor, idet Forbruget da varierer fra 29—31 P^d. i alle Mejerierne, der tjærne af sur Fløde, med Undtagelse af Gaarden I, der har et meget lille Forbrug, nemlig 27,⁴⁰, og der staaer som det bedste af alle Mejerierne med Hensyn til, hvad der er bragt ud af Mælken saavel ved Smør som Ost, og hvis Regnskab er ført med en meget stor Nøjagtighed. Gaarden D er den eneste, der hele Aaret igjennem har lavet sødt Smør. Forbruget til et P^d. Smør er her 33,⁰⁵, og hvert P^d. Mælk er udbragt i Smør i 4,⁰⁸ Dre; man vil heraf se, hvor stor en Betydning Forskjellen mellem Forbruget har, thi medens der for det søde Smør er betalt 135 Kr. pr. 100 P^d. i Gjennemsnit, er der f. Ex. for Gaardene E og I kun betalt 124 Kr. pr. 100 P^d., men ved det mindre Forbrug er Mælken udbragt i mere end for Gaarden D. Der er her ikke taget Efterstumning, men lavet Exportost, og hvorvidt Prisen paa denne vil kunne erstatte, hvad der er tabt ved den ringere Smørproduktion, derom kan jo endnu ikke dømmes, men det synes, at Forbruget, hvor man tager Efterstumning, vil være som almindelig.

Forbruget til 1 P^d. Smør er for Bøttemejerierne i Gjennemsnit 29,⁹⁴
 for Is- og Vandmejerierne 30,¹⁰ } for hele Aaret,
 og tage vi det for de enkelte Maanedes, da er der, ved en Sammenstilling af 5 Gaarde med Bøttemejeri og 6 Gaarde med Is- og Vandmejeri, hvis maanedlige Dpgjørelser maa ansees for korrekte, fremkommet følgende Gjennemsnitstal:

	Bøttemejeri.				Is- og Vandmejeri.	
November . . .	25,2	—	—	—	—	27,9
Decbr.	25,4	—	—	—	—	27,1
Januar	27,8	—	—	—	—	27,3
Februar	28,8	—	—	—	—	27,9
Marts	29,4	—	—	—	—	28,9
April	29,8	—	—	—	—	30,2
Maj	28,9	—	—	—	—	29,0
Juni	30,8	—	—	—	—	30,1
Juli	30,9	—	—	—	—	29,8
August	30,2	—	—	—	—	29,0
September . . .	26,5	—	—	—	—	29,3
Oktober	24,8	—	—	—	—	25,7

Opgivelserne fra Gaardene med Is- og Vandmejeri variere meget for Maanederne September, Oktober, November og December, og denne synes at være den værste Tid for disse Mejerier; bestemte Oplysninger om Grunden hertil ville sikkert faaes, naar man nøjere kommer til at undersøge Forbruget til 1 Pbd. Smør af Mælken af gammel- og fristmalkende Køer, hvoraf Smørret sandsynligvis vil være lettere eller vanskelige at udvinde i de forskjellige Systemer.

Gjennemsnittet af Smør pr. Ko for alle Gaardene har været 148,6 Pbd. Det Smør, der vilde været bundet af den forbrugte Mælk, udgjør fra 3—7 Pbd. pr. Ko. Gjennemsnitsprisen for Smørret fra de større Gaarde (over 50 Køer) har været 125,6 Kr., for de mindre 118,6 Kr. pr. 100 Pbd.; — ved enkelte Gaarde ere anførte nogle højere Tal, men da disse formenes at være Brutto, kan Gjennemsnittet ikke udregnes.

Ostepriserne have været temmelig gode sidste Aar og Forbruget mærkbarlig ens paa alle de Gaarde, der lave almindelig hølstenst Ost. Til Exportost eller Ost lavet efter hølstenst Methode er det betydelig mindre.

Den til Ostning anvendte stummede Mælk og Kjerne-mælk er udbragt i 1.4—1.57 Ore pr. Pbd., hvilken Pris paa Gaarden J ogsaa er opnaaet ved Anvendelse til Kalvefodring.

Extrakt af et Rejseregnskab.

Gaardens Besætning 107 Køer.

	Kr. Øre.	Kr. Øre.	Kr. Øre.
Smør.			
Solgt for	21,293. 95.		
Førbbrugt for	823. 75.		22,117. 70.
Df.			
Solgt for	5,971. "		
Førbbrugt for	457. "		6,428. "
Svinefalden.			
Solgt Ørse for	5,576. 50.		
Førbbrugt for	768. "		6,344. 50.
Udgift.			
Indkjøbt Ørse	564. "		
Opføbet Korn	1,187. "		
nytt. Mælk	8. 34.		
flum. Mælk	24. 55.		
		1,778. 89.	
Førbbrugt for	173. 46.		4,565. 61.
Flødt.			
Solgt og forbrugt 8,881 Pfd. à 6 Kr. 31 Øre	560. 39.		
Stum. Mælk.			
Solgt og forbrugt 42,313 Pfd. à 2 Kr. 50 Øre	1,057. 82.		1,791. 67.
			Summa 34,902. 98.

Den anvendte Mælk til Sjerning:
540,030 Pfd. gav i Smør 22,117 Kr. 70 Øre; hvert Pfd. Mælk er altsaa i Smør udbragt til 4.10 Øre.

Den anvendte Mælk til Dfning:
418,985 Pfd. gav i Df 6,428 Kr.; hvert Pfd. Mælk er altsaa i Df udbragt til 1.53 Øre.

Af 418,985 Pfd. Mælk er der produceret 29,271 " Df, og der bliver da

389,714 Pfd. Salte, som er anvendt til Svinene.

Af den anvendte Mælk til Sjerning 540,030 Pfd., er der anvendt 9,22 pCt. Sjernemælk til Svinene eller 50,439 Pfd. Sjernemælk; lægges hertil Salten 389,714 "

bivder det ialt = 440,153 Pfd. hvilke af Svinene ere udbragte til: 4,565,61 Kr.; hvert Pfd. er altsaa udbragt til 1,04 Øre.

Sølge denne Opjærelse er 100 Pfd. Mælk udbragt i:
3,21 Pfd. Smør à 1,22 Øre 4 Kr. 10 Øre.
5,84 " Df à 21,08 Øre 1 — 30 —
9,22 " Sjernemælk } à 1,04 Øre 91 —
78,99 " Salte }
2,29 " Svinud }
eller hvert Pfd. indbrøjet Mælk er saaledes udbragt i:
6 Kr. 31 Øre.
6,21 Øre.

Bærberterne for nymaalket Mælk, skummet Mælk, Sjærnemælk og
Balle ere ubregede paa følgende Maade:

Sjølge Mejeribogen har:

100 Pbd. indvejet Mælk givet:

18,0 Pbd. Kløbe.

79,08 " Skummet Mælk.

2,53 " Svinb.

100,00

Af de 18 Pbd. Kløbe er der bundet:

3,41 Pbd. Smør.

14,59 " Sjærnemælk.

Af Sjærnemælken anvendes 6,8 pCt. eller 5,98 Pbd. til Østning,
og der bliver da 9,54 Pbd., der anvendes til Svinene.

Af 79,08 Pbd. skummet Mælk og

5,98 " Sjærnemælk

84,06 " er produceret

5,94 " Øst, og der bliver da

titbage 78,00 " Balle, der anvendes til Svinene.

100 Pbd. indvejet Mælk gav altsaa:

3,41 pCt. Smør (Svinb fradraget).

5,94 " Øst.

9,54 " Sjærnemælk.

78,00 " Balle.

2,53 " Svinb.

100,00 pCt.

100 Pbd. skummet Mælk har givet:

6,99 Pbd. Øst og

98,01 " Balle.

6,99 Pbd. Øst à 21,06 Øre 1 Kr. 53 Øre

98,01 " Balle à 1,04 Øre " — 97 —

2 Kr. 50 Øre

hvert Pbd. skummet Mælk er altsaa udbragt i 2,50 Øre.

Norregaard, December 1876.

Bofelmann.

Mejeriudbyttet fra 1ste November

Gaarden.	Besætningen.						Race. Stamme.	Mælk.								
	Stærkes Antal.	Besætn. bestod af				Kartligt Indtub.		Mejeri- systemet.	Mælkudbytte.	Mælkudbytte pr. Ko.			Produceret Smør.	Sølet og forbrugt Smør.	Smørbind.	Forbrugt Mb. Mælk til 1 Ko. produc. Smør.
		Ældre Køer.	Yngre Køer.	Kalve.	Overskøbere.					Mælk anvendt til Kjøring.						
Stk.	pEt.	pEt.	pEt.	pEt.	pEt.			℔	℔	℔	℔	℔	pEt.	℔		
A.	140	73,0	14,0	8,0	5,0	11,4	Anglerace. Eget Tillæg.	Bøtter.	578598	4097	552290	18708	17611	5,6	29,52	
B.	140	71,5	8,5	18,0	7,0	14,0	Rosenlunds Stam. Eget Tillæg. Fyensf og Lollandf.	Destinonste Bøtter.	579378	4138	567956	19666	19308	1,8	28,90	
C.	184	50,7	31,4	7,5	10,4		Angler. Fyensf og Eget Tillæg.	Is og Vand.	571902	4267	544706	19471	18416	5,4	27,9	
D.	122	54,0	19,7	16,4	9,9	20,0	Jndtj. Anglere . 30 — Landrace . 8 — Fyenske . 4 — Durupgrd. 57 Eget Tillæg . . . 28	Kjøring af Is og Vand. Is og Vand.	540833	4433	510229	16364	15431	5,7	31,18	
E.	107	76,7	14,0	6,5	2,8	18,0	Jndtj. Anglere. — Rosenlund — Landtøer. St.	Destinonste Bøtter.	555055	5187	540030	18483	17856	3,4	29,22	
F.	96	68,8	30,2		1,0	16,6	Angler og Eget Tillæg.	Is og Vand.	423710	4413	413243	13451	13451	0,0	30,72	
G.	80	60,0	20,0	10,0	10,0	20,0	Anglerace, tildele eget Tillæg.	Is og Vand.	365687	4571	347419	12460	11473	7,9	27,98	
H.	70	68,5	14,3	2,9	14,3	7,1	Anglerace, tildele eget Tillæg.	Vand.	285117	4073	273300	9770	8943	8,4	27,97	
I.	48	77,0	23,0			8,3	Fyenske og Eget Tillæg.	Bøtter.	210387	4382	208255	7636	7577	0,8	27,27	
J.	40	65,0	20,0	12,5	2,5	20,0	Anglerace, tildele eget Tillæg.	Bøtter.	177641	4441	173453	5711	5526	3,2	30,3	
K.	40	25,0	72,5	2,5		12,5	Anglerace, tildele eget Tillæg.	Is og Vand.	139586	3490	136886	4774	4456	6,2	28,67	
L.	26	61,6	26,9	3,9	7,6	26,9	Anglerace, tildele eget Tillæg.	Bøtter.		4900						
M.	17	58,8	41,2			20,0	Anglere og Landrace.	Is og Vand.	81659	4804	78272	2751	2641	4,0	28,45	
N.	11	82,0	18,0			18,0	Anglere og Landrace.	Vand.	60096	5463	56616	1954	1954	0,0		
O.	10	50	50				Anglerace.	Vand o. Som. Bøtte o. Gint.	61965	6196	60071	1899			31,24	
P.	10	60,0	20,0			20,0	Angler- og Landr., tildele eget Tillæg.	Vand.	50856	5085	48790	1634			29,85	

tabel.

Bemærkninger.

Efter Høstet anvendt desforuden til Græsning 35 Tdr. Ld. Kløver og 100 Td. Ld. Eng.
c. 1500 Pbd. Hø pr. Ko. — Intet Kraftfoder paa Græs.

Tid Roer og 2 Giber Hø.

Dyfboret ialt	{	Rapsfager 25000 Pbd.	425 Td. Korn.	Græsareal pr. Ko:	
		Palmefager 20000 —	900 — Roer.	Før Stet 6 Styr. Ld.	
		Klib 40000 —	365 Læs Hø og Kløver	Efter do. 11 — —	Løjrng og Løs Drift.

Anvendt af Kraftfoder paa Græs: 8519 Pbd. Korn, 1560 Pbd. Palmefager, 6463 Pbd. Klib.

2 Giber Hø. Løs Drift med 12 Tdr. Land for ad Gangen.

2 Læs Alger- og Enghø pr. Ko. — Løs Drift med 9—10 Tdr. Land for ad Gangen.

Tid Hø i April og Maj. — Intet Kraftfoder paa Græs. — Løjrng.

Løjrng indtil August, Løs Drift den øvrige Tid.

Efter Nytaar 6—8 Pbd. Hø. — Løjrng.

Intet Hø. — Løjrng.

Dyfboret ialt	{	10000 Pbd. Klib.	90 Tdr. Korn.	Græsareal 32 Tdr. Land.
		5000 — Palmefager.	500 — Roer.	
		4800 — Rapsfager.	1 Læs Hø pr. Ko.	
Dyfboret ialt	{	6000 Pbd. Klib.	52 Tdr. 6 Styr. Korn.	Løjrng: $\frac{1}{4}$ Td. Ld. Kløver. $\frac{1}{4}$ Td. Bittelhavre pr. Ko.
		6600 — Palmefager.	450 — Roer.	
		3243 — Rapsfager.	13 Læs Hø.	
Dyfboret ialt	{	3000 Pbd. Klib.	1000 Pbd. Hvedemel;	Græsn. $6\frac{1}{2}$ Td. Ld. 3 Tdr. Ld. Bittelhavre
		1600 — Palmef.	10800 — Hvedemel;	
		2400 — Rapsf.	1100 — Bønner.	

6—7 Pbd. Kraftfoder og 1 Giber Hø. — $1\frac{1}{2}$ Td. Ld. Græsareal pr. Ko. — Løjrng til Aug. derefter Løs Drift.

Dyfboret ialt	{	4500 Pbd. Klib.	52 Td. Korn.	Græsareal: Før Stet $7\frac{1}{2}$ Td. Ld.
		4126 — Hvedemel af Nr. 2.	400 — Gulerødder.	Efter do. 15 — —
		1000 — Rapsfager.	20 Læs Hø.	Løjrng.